

Motion till riksdagen

1989/90:Fi22

av Lars Tobisson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:65 om statliga lån till Göteborgs och Malmö kommuner

I propositionen föreslås att staten skall ge Göteborg och Malmö lån i syfte att underlätta för dessa kommuner att vidta åtgärder för att återupprätta ekonomisk balans. Lånen skall ha en löptid på tio år och vara amorteringsfria. Räntan skall motsvara statslåneräntan för ett femårigt obligationslån och betalas årligen i efterskott. Dock skall regeringen för vart och ett av de tre första åren kunna medge räntefrihet under förutsättning att den gillar den av respektive kommun förda politiken i ekonomiskt avseende.

Som motiv för förslaget anføres att särskilda krav ställs på en storstad när det gäller kommunal verksamhet.

Det är naturligtvis riktigt att storstäder har vissa utgifter som andra kommuner inte behöver räkna med, åtminstone inte i samma omfattning. Å andra sidan finns det andra utgiftsslag som är mindre betungande för storstäderna. Avgörande måste ändå vara vilken skattekraft en kommun förfogar över. För både Göteborg och Malmö ligger denna över medelskattekraften i riket. Ingendera kommunen har heller en kommunalskatt som avviker uppåt från den genomsnittliga utdebiteringen i landets kommuner.

Frågan inställer sig omedelbart varför fördelaktiga statslån skall ges till just Göteborg och Malmö. Stockholm är ju i så fall ännu mer av en storstad. Uppsala och flera andra medelstora städer har lägre skattekraft än de två kommuner som nu föreslås få hjälp.

De problem som större kommuner brottas med är i betydande utsträckning en följd av den socialdemokratiska regeringspolitiken, som kännetecknas av bl.a. höga skatter och brist på alternativ. Den offentliga sektorns kris är särskilt påtaglig i storstadsområdena, där tjänstemonopolen inte kan tillfredsställa medborgarnas önskemål. Sociala problem har utvecklats som tar sig uttryck i bl.a. köer inom barnomsorg och sjukvård, kvalitetsbrister och oro i skolan samt dålig trygghet för de äldre.

Utmärkande för socialdemokratisk politik är att motarbeta bostadsägande. En speciell lagstiftning, Lex Malmö, drevs igenom, när allt fler hyresgäster i Malmö visade intresse för att köpa sina bostäder. I Göteborg har skattebetalarna fått bistå med över 500 milj. kr. för att täcka kostnader för outhyrda lägenheter hos de allmännyttiga bostadsföretagen.

Det framhålls i propositionen att Göteborg och Malmö inte har kunnat avsätta tillräckligt med medel för återinvesteringar i t.ex. skolfastigheter och kommunikationer. Men i Göteborg har ändå den socialdemokratiska kom-

munledningen ansett sig ha råd att genomföra en mycket kostsam utbyggnad av stadsdelsnämnder med åtföljande byråkrati, något som de moderata kommunalpolitikerna har motsatt sig. Deras modell för att nu klara ekonomin är en stor fastighetsförsäljning, där likviden skulle användas för att amortera ned lån och därmed minska räntebelastningen.

Inte heller i Malmö är det pengar som saknas utan förmåga till godushållning. Den kraftiga höjning av kommunalskattenivån som socialdemokraterna efter återvunnen majoritet genomfört har inte använts till konsolidering av ekonomin utan till nya utgiftsåtaganden. Exempelvis kostar man i sommar på sig en nordisk konsthantverksutställning, som – inräknat bortgivna byggrätter i hamnen – kommer att belöpa sig på allra minst 85 milj. kr., vilket motsvarar 75 öre på skatten. Och även i Malmö smids det planer på stadsdelsnämnder.

De båda kommunerna skulle enligt regeringsförslaget inte bara få amorteringsfrihet under lånens löptid och fördelaktiga villkor för räntebetalningen. Särskilt anmärkningsvärt är att regeringen skulle ges rätt att efter särskild prövning efterskänka räntan för vart och ett av de tre första åren under förutsättning att "kommunerna allmänt för en sådan politik att deras ekonomiska ställning stärks och vidtar åtgärder som gör det troligt att man inom treårsperioden kommer att uppnå varaktig ekonomisk balans".

Regeringens förslag är så konstruerat och presenterat att skälen är utomordentligt goda för att det skall avvisas.

För det första visar erfarenheten att det är äventyrligt att med lån söka stärka sin ekonomiska ställning – risken är stor att man i stället lägger en grund för ökade driftsutgifter i framtiden. För det andra borde ju problemen egentligen inte vara särskilt betydande, om det utöver en egen klok politik endast krävs räntebefrielse på ett statslån av trots allt begränsad storlek för att inom tre år uppnå "varaktig ekonomisk balans". Och för det tredje ges regeringen möjlighet att efter eget skön skänka bort statliga medel på ett sätt som inte är förenligt med regeln att det är riksdagen som fattar beslut om statens utgifter.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen avslår prop. 1989/90:65.

Stockholm den 2 februari 1990

Lars Tobisson (m)

Rune Rydén (m)

Ing-Britt Nygren (m)

Knut Wachtmeister (m)

Filip Fridolfsson (m)

Margareta Gard (m)